

ABADIY DVIGATEL HAQIDA BA'ZI MULOHAZALAR

Ergashev Jamshid Qo'ldoshevich¹, Turatov Hojiakbar Shavkat o'g'li²

¹Jizzax Davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi, ²Fizika o'qitish metodikasi

yo'nalishi talabasi, Jizzax sh., O'zbekiston

e-mail: jamshid.ergashev.1989@mail.com

Annotatsiya: *Avvalo, biz abadiy harakat mashinasi shunchaki doimiy harakat emasligini tushunishingiz kerak, masalan, sayyoralar va yulduzlar doimiy harakatda bo'lgani kabi. Doimiy harakat mashinasi deb ataladigan narsa esa, nafaqat cheksiz harakatlanadigan, balki foydali ish ishlab chiqaradigan qurilmadir, bundan tashqari, ushbu qurilmaga uzatiladigan energiya undan olinadigan miqdoridan ham ko'proqdir.*

Kalit so'zlar: *abadiy dvigatel, energiyaning saqlanishi, tajriba.*

Аннотация: *Прежде всего, нам нужно понять, что вечный двигатель — это не просто вечный двигатель, подобно тому, как планеты и звезды находятся в вечном движении. Так называемый вечный двигатель — это устройство, которое не только бесконечно движется, но и производит полезную работу, причем энергия, передаваемая этому устройству, больше, чем количество энергии, которое из него извлекается.*

Ключевые слова: *вечный двигатель, энергосбережение, опыт.*

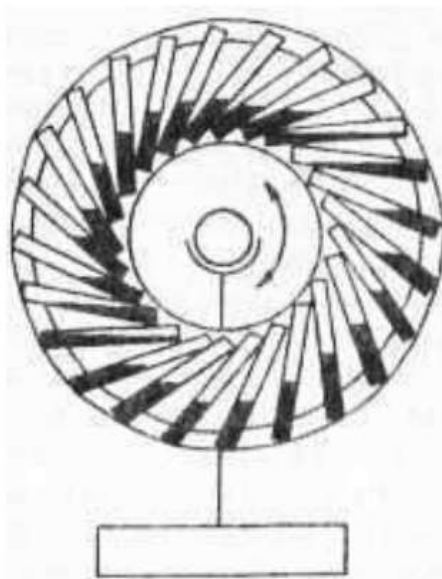
Abstract: *First of all, we need to understand that a perpetual motion machine is not just a perpetual motion machine, just like the planets and stars are in perpetual motion. The so-called perpetual motion machine is a device that not only moves indefinitely, but also produces useful work, and the energy transferred to this device is greater than the amount of energy that is extracted from it.*

Key words: *eternal engine, energy conservation, experience.*

Energiyaning saqlanish qonuniga ko'ra, energiya yo'qdan bor bo'lmaydi va yo'qolib ham ketmaydi, balki doimo saqlanib turadi, ya'ni yopiq sistemada u faqat shaklini, yo'nalishini o'zgartiradi. Harakat doimiy ravishda amalga oshirilishi uchun tizimning energiyasi doimo doimiy bo'lib qolishi va hech qanday joyga taqsimlanmasligi kerak. Ushbu bayonotning o'zi abadiy harakatlanuvchi mashinaning mavjudligini shubha ostiga qo'yadi. Tashqi harakatlarsiz doimiy harakatni saqlab turish uchun ishqalanish kuchidan xalos bo'lish kerak. Harakatlanuvchi qismlar orasidagi ishqalanish oxir-oqibat dvigatelning energiyasini yo'qotishiga olib keladi. Issiqlik har doim ikki qism ishqalanganda hosil bo'ladi, va issiqlik hosil bo'lishi energiya sarfini talab qilganligi sababli, dvigatel energiyani yo'qotadi, bu qabul qilinishi mumkin emas albatta. Ishqalanish tufayli energiya yo'qotishlarini kamaytirish uchun mashina vakuumda ishlashi kerak. Energiya uzatishning yana bir shakli tovushdir. Agar mashina biron bir tovush chiqarsa, bu energiya yo'qolishiga olib keladi. Dvigatel vakuumda ishlasa, bu muammo yo'qoladi, chunki tovush vakuumda tarqala olmaydi. Agar biz ushbu shartlarning barchasini bajarsak va abadiy harakatlanadigan bunday qurilmani

qursak, biz faqat ushbu qurilmani harakatga keltirish uchun sarflangan energiyani olishimiz mumkin. Haqiqiy hayotda doimiy harakatlanuvchi mashina dastlab unga uzatilgan energiyani saqlaydi.

Bir marta harakatga kelgan, abadiy foydali ish yaratishga qodir mexanizm yaratish g'oyasi eng uzoq davrlardagi odamlarning ongini band qilgan. Abadiy harakatlanuvchi mashina tarixiga qiziqqan ko'pchilik, hindistonlik shoir, matematik va astronom Bxaskara kabi shaxsni bilishadi. Taxminan 1150 yilda yozilgan she'rida u ikkita qo'zg'almas tayanchga o'rnatilgan o'q ustidagi g'ildirakning tasvirini beradi, uning chetiga yarmi simob bilan to'ldirilgan tor idishlar qiya biriktirilgan. G'ildirakning aylanasiga o'rnatilgan idishlarda harakatlanayotgan suyuqlik natijasida hosil bo'lgan tortishish momentlari farqi tufayli u doimiy ravishda aylana oldi (1-rasm). Doimiy harakat modeli sifatida aylananing tanlanishi tasodifiy emas. Qadimgi hind mifologiyasi g'ildirakni har bir inson hayotining asosini tashkil etuvchi voqealarni muntazam ravishda takrorlab turuvchi ilohiy tamoyilning ramzi deb hisoblagan.

1-rasm.

Asosiy tabiiy jarayonlarning sikli va aylanma harakati g'oyasi qadim zamonlardan beri ishlab chiqilgan. Biroq, dumaloq harakatlarni saqlash uchun zarur bo'lgan shart-sharoitlarni o'rganish qadimgi yunonlarni bunday harakatni haqiqatda takrorlash imkoniyatini istisno qiladigan xulosaga olib keldi. Doimiy harakatlanuvchi mashinani izlashning ushbu bosqichida to'xtab, qadimgi yunonlar baribir dunyoga oddiy mexanizmlarni o'rganishdi va ochib berishdi, masalan: tutqich, takoz, blok, tishli g'ildirak, ular kelajakda eng muhimi bo'ladi. da'vo qilingan doimiy harakat mashinasining asosiy qismlari.

Leonardo da Vinchi uyg'onish davrining taniqli tadqiqotchisi edi. U amaliy ahamiyatga ega bo'lgan ko'plab mexanizmlarni ixtiro qildi va qurdi. Uning yechimlari abadiy dvigatelga tegishli bo'gan suv g'ildiraklari va tegirmonlarning

loyihalari yotardi. Bundan tashqari, qiziqarli model bir xil o'lchamdagi metall sharlar bilan to'ldirilgan labirint edi, uning harakatlari dvigatelning og'irlik markazida o'zgarishlarni keltirib chiqarishi kerak edi, bu esa uni harakatga keltirdi.

Shunday qilib, o'sha asrlarda taqdim etilgan barcha modellarni ikkita asosiy guruhga bo'lish mumkin: mexanik va gidravlik dvigatellar. Mexanik doimiy harakatlanuvchi mashinalar tortishish printsiptiga asoslangan edi. Buning uchun ishlatiladigan mexanizmlar xilma-xil edi: tutqichlar, kamarlar, qarshi og'irliklar va viteslar, ular turli yo'llar bilan birlashtirilgan. Boshqa doimiy harakat izlovchilaridan tubdan farq qiladigan yagona odam Jeyms Forgyuson bo'lib, u abadiy harakat mashinasi mavjudligini rad etish uchun model yaratgan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Зуев, В.П. Модельные двигатели / В.П. Зуев, Н.И. Камышев, М.Б. Качурин. - М.: Просвещение, 2012. - 240 с.
2. Бусыгин, В. А. (2021). Вечный двигатель. in Актуальные вопросы науки и хозяйства: новые вызовы и решения (pp. 658-560).